

Norrahammars Industri- och bygdemuseum

Museet ligger strax utanför Jönköping, Småland. Det drivs av en ideell förening och ryms i stora lokaler i det nedlagda bruket. Museet är stort och visar många olika verksamheter och företag från orten och har många olika miljöer och samlingar. Den röda tråden är att allt som visas på museet har anknytning till Norrahammar, antingen genom personer, föremål eller produkter. De har stora ytor att förfoga över men behöver skapa en plats för skolbarn och andra grupper att samlas i. Detta vill de berätta om:

1. Utvecklingen av industrierna i Norrahammar. Åns betydelse. Vilka industrier som funnits och vad de tillverkade.
2. Skolan förr. Skolsalen med planetariet och skolfotoarkivet.
3. Järntillverkning. Mineralsamlingen. Vattenkraften.

Före besöket:

- Fundera på frågan "Känner du någon som har arbetat på bruket? Vilka industrier som funnits här känner du till? Ge eleverna kortare ordlista med ord, uttryck och begrepp som var vanliga på bruket
- Ta med en växt – till växtpressen som användes i undervisningen förr.
- Ta med en sten som identifieras vid besöket. Fundera på: Vad används järn till? Vilka egenskaper har järn?

Under besöket:

- Namnbyten – som på många andra bruk bytte ledningen namn på folk efter eget tycke. Många hade också smeknamn, som man antingen fick för något man gjort eller sagt, eller så var de geografiskt betingade. Barnen får prova på att få nya namn, och fundera på hur det känns. Visa arkivfilm om Norrahammars degblandare – vad berättar reklamen om tiden? Baka rån på Rånjärn som var en produkt från Norrahammars bruk. Rita vackra mönster (som på tex rånjärnet) Hur underlättade produkterna från Norrahammar arbetet i hemmen och köken?
- Delta i lektion med orgelspel, dumstrut, talkör. Pressa medhavd växt i växtpressen. Skriva med gammaldags stiftpenna. Uppleva planetariet och undersöka geometriska modeller. Spela på pianoramen.
- Identifiera egen sten och museets mineraler med hjälp av enklare kemiska och tekniska experiment. Gjuta i tenn. Se film om gjutning som visar flera moment från gjuteriet i Månsarp.

Efter besöket:

- Gå en promenad längs ån och titta efter spår av industrier. Designa eget emblem med NB som exempel. Ta reda på mer vilka industrier som funnits här och vad de producerat. Lista på yrken som funnits- vad gör de olika yrkena.
- Intervjua äldre person om hur den upplevde att det var att gå i skolan.
- Undersök vidare: Vilka egenskaper har järn? Vilka industrier använder järn? Vad används olika mineraler till?
- Museet gör gärna utställningar av de bilder och berättelser som eleverna gör.

Rapport av Pia Åkesson, Qvarnstensgruvan i Lungås, på uppdrag av ArbetSam. Pedagogiskt projekt Arbetslivsmuseer som klassrum 2018.